

**ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

*ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ ЩОРІЧНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
КРИВОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

24 лютого 2026 рік

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет мистецтв
Художньо-графічне відділення
Кафедра образотворчого мистецтва

**ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Збірка матеріалів щорічної науково-практичної конференції

Кривий Ріг - 2026

**ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: збірка
матеріалів щорічної науково-практичної конференції від 24 лютого 2026 р.
Кривий Ріг, 2026. 140 с.**

Збірка підготовлено на основі доповідей учасників щорічної науково-практичної конференції що проходила 24 лютого 2026 р., на базі факультету мистецтв, художньо-графічного відділення кафедри образотворчого мистецтва Криворізького державного педагогічного університету. Збірка вміщує матеріали з історії, теорії та методики образотворчого мистецтва в контексті загальної теми

За ухвалою науково-методичної ради кафедри образотворчого мистецтва від 26 лютого 2026 р., протокол №7

Редакційна колегія:

Руслан ПИЛЬНІК, завідувач кафедри образотворчого мистецтва, кандидат педагогічних наук, доцент, голова редакційної комісії

Ірина УДРІС, кандидат мистецтвознавства, професорка кафедри образотворчого мистецтва

Упорядник збірки:

Ірина КРАСЮК, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва

ЗМІСТ

Передмова	7
Тетяна БОБРОВА	
ВІД ТРИПІЛЬСЬКОГО КОЛА ДО ФІЛОСОФІЇ РОЗУМІННЯ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА	8
Ольга БОЛЬШАНИНА	
ВІД ЕСТЕТИЧНОЇ РЕФЛЕКСІЇ ДО ТВОРЧОГО ПРОДУКТУ: ПОБУДОВА ОСМИСЛЕНОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОЦЕСУ В ОСВІТНЬОМУ	12
Ірина БРИЖАТА	
РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ РИСУНКУ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	16
Олена ВОЛОШИНА	
ПОГЛЯД НА ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ КРІЗЬ ПРИЗМУ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	20
Анна ГОНЧАРОВА-ТИСЛЯЦЬКА	
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ АКСЕЛЕРАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ У ПОЗАШКІЛЬНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ГУМАНІСТИЧНИЙ АСПЕКТ	24
Вікторія ДУДОРОВА	
ЕВОЛЮЦІЯ КОНКУРСУ ЖИВОПИСУ «НАТХНЕННЯ»: ВІД ЛОКАЛЬНОГО МИСТЕЦЬКОГО ЗАХОДУ ДО МІЖНАРОДНОЇ АРЕНИ	28
Лариса ЕЙВАС	
ПРИЧИННО-НАСЛІДКОВІ ЗВ'ЯЗКИ У РОЗВИТКУ ДИЗАЙНУ	36
Вікторія КАРПОВА	
ОСНОВИ АРТ-ТЕРАПІЇ В КОНТЕКСТІ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ	38
Денис КІБІЧ	
ВІТРАЖНА КОМПОЗИЦІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ВІЗУАЛЬНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-ДИЗАЙНЕРІВ У МЕЖАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОСТІ ВАЛЕРІЯ ГЕГАМЯНА).....	41
Тетяна КОЛОМОЄЦЬ	
МІЖКУЛЬТУРНІ АРТ-ПРОЄКТИ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	47
Олена Колесова	
ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВОГО ОБРАЗОТВОРЕННЯ: ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ ТА ДИДАКТИЧНІ ПІДХОДИ.....	53

й як важливий ресурс психологічної допомоги та збереження внутрішньої рівноваги особистості.

Отже, арт-терапія є ефективним міждисциплінарним підходом, що поєднує мистецьку діяльність із психолого-педагогічною підтримкою особистості. Інтеграція арт-терапії в контексті образотворчого мистецтва у професійній підготовці студентів є ефективним педагогічним підходом, що поєднує формування художніх компетентностей із психоемоційною стабілізацією. Систематичне використання арт-терапевтичних вправ підвищує мотивацію до навчання, полегшує адаптацію до академічних вимог і сприяє формуванню цілісного художнього мислення та створює сприятливе освітнє середовище.

Література:

1. Вознесенська О. Л. Арт-терапія в Україні: стан та перспективи розвитку. *Львівсько-Ряшівські наукові зошити: Культура. Мистецтво. Освіта – Терапія в міждисциплінарній перспективі*. Вип. 2. 2014. С. 93 – 103.
2. Ільченко І. С. Арт-терапія: навчальний посібник для студентів. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2013. 150 с.
3. Колпакчи О. С. Арт-терапія: курс лекцій: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2018. 288 с.
4. Тараненко Р. К., Горбань О. В. Практична арт-терапія: збірник арт-терапевтичних технік і методик. Кропивницький: НВЦ УІАТАП, 2020. 85 с.

*Денис Кібіч,
доктор філософії,
викладач кафедри професійної освіти та дизайну
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса, Україна*

ВІТРАЖНА КОМПОЗИЦІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ВІЗУАЛЬНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-ДИЗАЙНЕРІВ У МЕЖАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОСТІ ВАЛЕРІЯ ГЕГАМЯНА)

Сучасна професійна освіта дизайнерів вимагає інтеграції класичних художніх методів із новітніми цифровими технологіями. У контексті стрімкого

розвитку візуальної культури, критично важливим є формування в студентів-дизайнерів розвиненого візуального мислення, здатного до синтезу монументальної форми та колористичної гармонії [1]. Традиційна практика роботи над вітражною композицією є потужним дидактичним інструментом, оскільки вона звертає увагу на взаємодію світла, кольору та лінії в площині. Актуальність дослідження посилюється потребою в науковій новизні та пошуку нестандартних методичних рішень: використання творчості українського митця-монументаліста Валерія Гегамяна в освітньому процесі, а також інтеграція сучасних інструментів штучного інтелекту, зокрема Gemini, для моделювання та візуалізації проектів.

Головна мета цього дослідження полягає у ґрунтовному теоретичному обґрунтуванні та детальному методичному забезпеченні використання навчального курсу вітражної композиції. Вивчення унікального монументального доробку Валерія Гегамяна стає ключовим методичним важелем для ґрунтовного формування візуального мислення студентів-дизайнерів. Кінцевий результат – формування високорозвиненого візуального мислення у майбутніх дизайнерів в умовах їхньої професійної освіти.

Для досягнення цієї мети поставлено низку завдань:

1. Охарактеризувати особливості роботи Гегамяна з формою, лінією та колоритом у контексті їхньої трансформації у вітражну площину;
2. Розробити практичні вправи, що базуються на принципах монументального синтезу, притаманних творчості майстра;
3. Дослідити потенціал інтеграції генеративного штучного інтелекту (Gemini) як засобу прискореного моделювання та візуального експериментування в процесі проектування вітражів;
4. Сформулювати конкретні методичні рекомендації щодо впровадження цієї інноваційної моделі в навчальні плани мистецьких спеціальностей.

Зміст цього дослідження розкривається через послідовний аналіз двох взаємопов'язаних аспектів: навчальної цінності монументальних принципів

Валерія Гегамяна та синергії класичної спадщини із сучасними технологіями штучного інтелекту.

1. Навчальна цінність монументальних принципів В. Гегамяна

Доробок Гегамяна, позначений монументальною величиною та глибоким розумінням конструкції, є безцінним навчальним ресурсом. Його майстерна гра лінії, яка в контексті вітража набуває форми контуру, та інтенсивна кольорова гама наочно демонструє, як архітектонічні елементи перетворюються на самодостатній художній зміст. Студенти вчаться не просто відтворювати, а глибоко усвідомлювати площину вітража [4]. Вони сприймають її як арену для поєднання структурної міцності та живописних ефектів. Аналіз його робіт у фаховій освіті дозволяє вийти за межі традиційного мистецтвознавства.

2. Сучасні технології та класична спадщина: синергія ШІ

Завдяки залученню платформ на базі штучного інтелекту [3], освітній процес із вітражної композиції набуває інноваційного звучання. Зокрема, застосування Gemini для генерації зображень дає студентам можливість оперативно створювати та гнучко модифікувати проектні рішення вітражів.

Рис. 1.1. “Апокаліпсис” Валерій Арутюнович Гегамян (1925-2000)

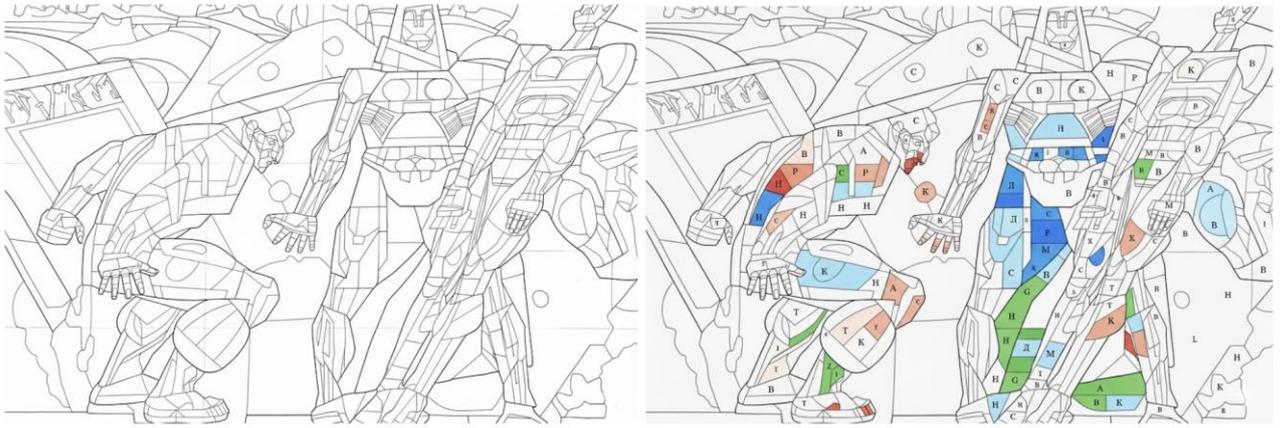

Рис. 1.2. Приклад трансформації ескізу (До)

Ці рішення ґрунтуються на монументальних засадах, засвоєних через вивчення Гегамяна. Ці засади включають: домінування лінії як контуру, роботу з великими площинами кольору та архітектонічну міцність композиції. ШІ – це не заміна художньої творчості. Це потужний каталізатор (Gemini - різко прискорює етап візуалізації), який допомагає дизайнерам реалізувати ці принципи, переходячи від ідеї до макета:

1. Миттєва візуалізація складних колористичних ідей та ефектів світлопропускання; Студент може миттєво побачити, як інтенсивність кольору, характерна для Гегамяна, буде поводитись при проходженні світла крізь вітраж. Це дозволяє оперативно коригувати колорит, добиваючись бажаної глибини та драматизму;

2. Гнучке експериментування з масштабом і геометрією, що цілком відповідає принципам монументалізму; Принципи монументалізму вимагають чіткої, іноді навіть суворої, геометричної побудови та масштабування. Gemini дозволяє студентам без втрати часу тестувати, як складні монументальні форми виглядають на різних розмірах архітектурних прорізів, спрощуючи процес адаптації ескізу до реальної площини.

Рис. 1.3. Приклад трансформації у вітражну композицію (Після)

Таке поєднання Гегамяна з Gemini формує прогресивну освітню парадигму. Вона результативно інтегрує ґрунтовну класичну базу з новітніми цифровими інструментами. Цей симбіоз має низку вагомих переваг: він не тільки значно пришвидшує етап візуалізації та підвищує реалістичність проєктних макетів, але й дозволяє студентам зосередитися на глибинних концептуальних питаннях. Зокрема, використання ІІІ сприяє розвитку ітеративного дизайну, де зміни вносяться швидко і без значних витрат матеріалів, а також знижує бар'єр для експериментування зі складними монументальними формами, забезпечуючи миттєвий зворотний зв'язок щодо кольору та пропорцій.

Рис. 2. Інший приклад трансформації ескізу “Криваве весілля” (До) у вітражну композицію (Після)

Підсумовуючи, інтегрована модель навчання вітражній композиції, що ґрунтується на монументальних принципах творчості Валерія Гегамяна, є науково обґрунтованим та методично виправданим підходом для фахової підготовки дизайнерів. Такий метод ефективно формує у студентів високорозвинене візуальне мислення, оскільки акцентує увагу на глибинному розумінні синтезу форми, лінії та інтенсивного колориту в площині. Водночас, залучення генеративного штучного інтелекту Gemini не лише модернізує освітній процес, але й слугує потужним каталізатором для миттєвої візуалізації складних проектних рішень та гнучкого експериментування з монументальним масштабом. Отже, запропонована парадигма успішно поєднує фундаментальну класичну базу із новітніми цифровими інструментами, що є критично важливим для формування конкурентоспроможних фахівців у сфері дизайну.

Література:

1. Бульбанюк В. Сучасні тенденції і традиції у візуальному мистецтві. *Візуальне мистецтво, соціальна культура, комунікація: традиції та сучасність*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Черкаси). Черкаси: ЧДБК, 2024. 137 с. URL: <https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/4826/1/%D0%A0%D0%BE%D0%BB%D1%8C%20%D0%B4%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BD-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8%20%D1%83%20%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%96%20%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%B2%D1%96%D0%B7%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8.%2028.03.2024.pdf> (дата звернення: 28.01.2026).
2. Gemini. Модель генеративного штучного інтелекту. *Google*. 2024. URL: <https://gemini.google.com/> (дата звернення: 01.02.2026).
3. Трошкіна О. О., Чернявський В. М. Синтез мистецтв в архітектурній освіті: досвід НАОМА та перспективи міждисциплінарного підходу. *Українська академія мистецтва*. 2025. С. 91–102. URL: <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2025-37-11> (дата звернення: 28.01.2026).
4. Шевченко, Л. С., Уманець, В. О., Розпутня, Б. М. Використання технологій штучного інтелекту у освітньому процесі професійної підготовки дизайнерів. *Теорія та*

методика професійної освіти: електрон. наук. фахове вид. 2024. URL: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2024.1615> (дата звернення: 30.01.2026).

Тетяна Коломоєць,
керівник гуртка-методист,
вчитель з образотворчого мистецтва
Криворізької гімназії №15 імені Миколи Решетняка,
м. Кривий Ріг, Україна

МІЖКУЛЬТУРНІ АРТ-ПРОЄКТИ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

У світі, де життєві кордони дедалі частіше стираються через міграційні процеси та воєнні виклики, проблема соціальної інтеграції дітей і молоді набуває особливої гостроти. Сучасний освітній простір постає як багатоголосе середовище культур, пам'ятей і цінностей, у якому кожна особистість потребує прийняття, розуміння й безпечного простору для самовираження. Саме образотворче мистецтво в цих умовах стає універсальною мовою емоцій і сенсів, здатною об'єднувати людей поза межами мовних, культурних та соціальних відмінностей. Міжкультурні арт-проекти трансформуються з творчих ініціатив у дієві платформи діалогу й співпереживання, що сприяють формуванню соціальної згуртованості, толерантності та взаємної довіри. В умовах воєнного стану мистецтво набуває особливої підтримувальної функції — воно допомагає пережити травматичний досвід, м'яко інтегрує досвід внутрішньо переміщених осіб у життя приймаючих громад і формує відчуття приналежності до спільного людського та культурного простору.

Проблематика міжкультурних арт-проектів як засобу соціальної інтеграції дітей і молоді достатньо ґрунтовно представлена у світовій науковій та практичній площині. Досвід міжнародних організацій, зокрема ЮНЕСКО та ЮНІСЕФ, а також численні мистецькі ініціативи, реалізовані після воєнних конфліктів, підтверджують ефективність мистецтва як інструменту соціального згуртування, психологічної підтримки та міжкультурного діалогу. Водночас в